

**ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
ФИЛОСОФИЯ ЖӘНЕ САЯСАТТАНУ ФАКУЛЬТЕТІ
ЖАЛПЫ ЖӘНЕ ҚОЛДАНБАЛЫ ПСИХОЛОГИЯ КАФЕДРАСЫ**

**«Өзгеріс психологиясы және тұлғалық даму»
ПӘНІ БОЙЫНША
ҚОРЫТЫНДЫ ЕМТИХАН БАҒДАРЛАМАСЫ**

ISTRS P 5206 - «Өзгеріс психологиясы және тұлғалық даму»

**Мамандықтар:
«8D03107- Психология» мамандықтарының докторанттарына білім беру
бағдарламасы**

1 курс

Кредит саны-3

Күзгі семестр

2024-2025 оқу жылы

Оқытушы: профессор м.а. Тоқсанбаева Н.Қ.

Алматы, 2024

«Өзгеріс психологиясы және тұлғалық даму»

пәні бойынша қорытынды емтихан бағдарламасын жалпы және қолданбалы психология кафедрасының профессор м.а., психология ғылымдарының докторы Тоқсанбаева Н.Қ. дайындаған

Жалпы және қолданбалы психология кафедрасының мәжілісінде қаралып ұсынылды.

«02 . 09», 2024 ж., хаттама № 1

Кафедра меңгерушісі _____ А.К.Мынбаева

Факультеттің әдістемелік Кеңесінде ұсынылды.

«05. 09», 2024 ж., хаттама № 1

БАҒДАРЛАМА

«Өзгеріс психологиясы және тұлғалық даму» пәні бойынша қорытынды емтихан бағдарламасы

Емтиханға шығарылатын оқу тақырыптары: Емтиханға силлабуста берілген тақырыптар беріледі. Тақырыптың мазмұны барлық жұмыс түрлерін: дәрістер мен семинарлардың тақырыптары, сондай-ақ магистрлердің өзіндік жұмысына арналған тапсырмаларды қамтиды.

*Қорытынды емтихан жазбаша (офлайн) формасында өтеді
Оқытудың нәтижелері:*

Курсты аяқтағаннан кейін студенттер қабілетті бола алады:

- **когнитивті** . Өзгеріс психологиясы және тұлғалық дамудың негізінде іс-әрекетте туындайтын психологиялық заңдылықтар мен феномендерді түсіну
Өзгеріс психологиясы және тұлғалық дамуды анықтай отырып, ғылыми психологиялық көзқарастар мен сондай-ақ аңыздар мен діндерде психика өзгерістерін талқылау;
Өзгеріс психологиясы және тұлғалық дамудың ерешеліктеріне диагностика жүргізу;
психика жағдаяттардағы мәселелерді дағдыны дамыту;
- **функционалды:** Доктаранттарға психология отандық және әлемдік психология ғылымдарының қазіргі жағдайы мен даму өзгерістерін меңгеру. Өзгеріс психологиясы және тұлғалық даму курсы бойынша әлемдік және отандық психологиядағы теориялар мен эмпирикалық зерттеулерді талдау, бағыттар және идеяларымен доктаранттарды таныстыру.
Тұлғаның өсуі психологиясы бүгінгі таңда жаңашыл теориялары пәні ретінде зерттеу
- доктаранттарда психологияның ғылыми аппаратының әдіснамалық, тарихи негіздерін талдау қабілеттілігін дамыту, арасындағы өзара байланысты көре білу;
- **жүйелік:** Доктаранттардың тұлғалық өсудің әр түрлі бағыттары туралы білімдерін жүйелендіру. Тұлғаның әр түрлі тұжырымдамаларындағы теориялық әдіснамалық бағыттарының даму логикасын (қисынын) ұғу. негізін түсіну арқылы өзгелер туралы психологиялық ақпаратты біріктіру және негізделген пікірлерді тұжырымдау;
- психологиялық түсініктер мен тұжырымдамалардың даму логикасын ашу;
- ғылыми психологиялық көзқарастар мен сондай-ақ аңыздар мен діндерде психика табиғатының талқылануын қарастыру;
- доктаранттарға психологияның ғылыми аппаратының әдіснамалық, тарихи негіздерін талдау қабілеттілігін дамыту.

ЕМТИХАНҒА АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК НҰСҚАУЛАР

Емтихан – жазбаша

Емтихан форматы-офлайн

ТестілеуUniver жүйесінде өткізіледі.

Кредит саны 4. «Өзгеріс психологиясы және тұлғалық даму» пәнін Univer жүйесінде ауызша формасында тапсырады

Жоғарыда көрсетілгендей силлабус бойынша барлық тақырыптар қамтылған 45 сұрақтан тұратын тапсырмалары дайындалып Univer жүйесіне жүктелді.

Өткізу форматы: универ жүйесінде офлайн режимінде жазбаша формасында

Тапсырмалар әр доктарант үшін, талап бойынша 1 билетте 3 сұрақтан ұсынылды.

Тапсыру күні мен уақыты: қысқы емтихан сессиясының кестесіне сәйкес болады
Емтихан уақыты: 30-40 минут.

Тапсыру күні мен уақыты: қысқы емтихан сессиясының кестесіне сәйкес болады
Минималды техникалық талаптар: интернеттің болуы және Univer жүйесіне кіру.
Пән бойынша баға қою критерийлері:

ЕМТИХАНҒА АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК НҰСҚАУЛАР

Емтихан – жазбаша

Емтихан форматы- офлайн

Univer жүйесінде өткізіледі.

Кредит саны 3 . «Өзгеріс психологиясы және тұлғалық даму»

пәнін Univer жүйесінде жазбаша тапсырады

Тапсырмалар әр доктарант үшін жеке болады: 3 сұрақ.

Тапсыру күні мен уақыты: қысқы емтихан сессиясының кестесіне сәйкес болады

Тапсырманы орындау уақыты: минут (сағат)

Минималды техникалық талаптар: интернеттің болуы және Univer жүйесіне кіру,"
WORD мәтіндік редакторы.

Пән бойынша баға қою критерийлері

1-ші сұрақ 30 баллмен бағаланады

2 және 3 сұрақтар бойынша 35 ұпай

Сіз, барлығы максимум 100 ұпай жинай аласыз.

Емтиханға дайындығын бағалау, оқыту нәтижесі:

Қойылған бағаның көрсеткіштері:

Бағасы	Көрсеткіштері
Өте жақсы	1. Теориялық сұрақтарға жауабы дұрыс және толық; 2. Тәжірибелік тапсырманың толық шешімін таба білген; 3. Ұсынылған ақпарат мазмұны сауатты, логикалық үйлесімді; 4. Шығармашылық қаблетін көрсетуі.
Жақсы	1. Теориялық сұрақтардың жауаптары толық емес, кейбір нақты мәселелер қалыс қалғанда немесе жартылай жауап болғанда; 2. Тәжірибелік тапсырма орындалған бірақ қалыс-қалған қателіктерде; 3. Ақпарат сауатты бірақ логикалық байланыс болмаған жағдайда;
Қанағаттанарлық	1. Теориялық сұрақтардың жауабы дұрыс, бірақ толық емес логикалық құрылымында қателіктер бар. 2. Тәжірибелік тапсырма толығымен орындалған; 3. Ақпарат сауатты бірақ логикалық байланыста кемшіліктер бар.
Қанағаттанарлықсыз	1. Теориялық сұрақтың жауабында өте көп қателіктер бар; 2. Тәжірибелік тапсырма орындалған; 3. Жауапта терминологиялық, грамматикалық, қателіктер бар, логикалық байланыста да кемшіліктер бар.

Емтихан жұмыстарын бағалау білім алушының жауабының толықтығын ескере отырып, 100 баллдық шкала бойынша жүргізіледі:

Бағалау шкаласы (%) (шкала, баллы)	1-сұрақты бағалау	2-сұрақты бағалау	3-сұрақты бағалау
90-100 Өте жақсы	26-30	32-35	32-35
75-89 жақсы	23-27	26-31	26-31
50-74 қанағаттанарлық	14-22	18-26	18-26
0-49 қанағаттанарлықсыз	0-15	0-17	0-17

Сұрақ бойынша жазылған емтихан нәтижелері 100-баллмен Univer жүйесінде бағаланады

Тақырыптар:

1. Өзгеріс психологиясы және тұлғалық даму ғылымының жалпы мәселелері мен негізгі даму кезеңдері
2. Тұлғаның өсуі және психологиядағы өзгерістер пәніне жалпы сипаттама, басқа ғылымдардың арасындағы рөлі және орны.
3. Тұлғаның өсуінің адам өміріндегі мәнін психология тұрғысынан қарау және оның бағыттары мен зерттеу әдістері мен талаптары.
4. Тұлғаның динамикалық моделі ; шегі және мүмкіндіктері.
5. Өзгеріс психологиясы және тұлғалық дамудың бихевиоризмдегі ғылыми зерттеулердің бастауы мен дамуы. Бихевиоризм. 1913 ж. Д. Уотсон Манифесті ұйымдастыру.
6. Э. Берн трансактілік анализ-индивидуалды жоба: конспектілеу және авторлық талдау жасау.
7. Д. Шульц және Сидней Эллен Шульц «Қазіргі психология тарихы» интерактивті әдістің 5 түрі; прецедентация, кейс-технология, мәселелік дәріс, дидактикалық ойын, баскет әдісі.
8. «Өзгеретін дүниедегі өзгеретін тұлға» Н. В. Гришинаның «Психология личности. Пребывание в изменении» кітабы бойынша мәселесін психологиялық тұрғыдан талдау.
9. Тұлғаның процессуальдық тәсілінің психологиялық ерекшеліктері (С.Л. Рубинштейн).
10. Кови Стивен Р. «Жоғары тиімді адамдардың жеті әдеті. Тұлға дамуының қуатты құралдары» практикаға тұлғаға бағытталған саласы ретінде талдау.
11. Психологиядағы өзгеріс әкелген бихевиористердің эксперименттік мәліметтері мен теориялық зерттеулер.
12. Транзитивтілік психологиясы: жаңа тренд және оның заңдылықтары.
13. Тұлғаның мәселеге пікірінің тұрақсыздығы; жұмсақ және қатты транзитивтілік (Н. В. Гришина бойынша).
14. Эстер Дерби «Өзгерістерді басқару психологиясы (жеті негізгі ереже)» кітабын тәжірибеде қолданудың маңыздылығын теориялық ашу.
15. Тұлғаның өмірлік сценарияның классикалық тәсілі; Л.С. Выготскийдің мәдени-тарихи теориясының психологиядағы қалыптасуы (*мәселеге бағытталған тұрғы*).
16. Тұлғаны зерттеуге жүйелік тәсілдерді жаңа түсіндіруші мүмкіндіктері және оған ішкі және сыртқы факторлардың әсері.
17. Александр Григорьевич Асмоловтың «Тұлға психологиясы. Адам дамуын мәдени-тарихи түсіну» еңбегін талдап, қолданбалы зерттеулер.
18. В.Е. Мейхайличенко «Тұлға психологиясы» монографиясындағы «Жоғары оқу орнындағы оқу кезеңінде студенттердің кәсіби-тұлғалық дамуы» бөлімін талдау.
19. Тұлғаның ересек кезеңдегі дамуының «ішкі логикасын» құрайтын механизм психологияның (Л. И. Божович) даму ерекшеліктері.
20. Психологиядағы өзгерістерге Еуропа мен АҚШ-тың психологиялық мектептерінің даму тарихының әсері (ғылыми жоба).

- 21.Әлеуметтік өзгерістер психологиясы. Құндылық тәсілі.(Журавлева Н. А. монографиясы бойынша).
- 22.С.М.Жақыповтың «Оқыту процесінің психологиялық құрылымы» атты монографиясында студенттердің танымдық іс-әрекетінің тұлға ретінде қалыптасуындағы рөлі.
- 23.Прочаска Дж.«Позитивті өзгерістер психологиясы» талдау және ғылыми-зерттеу бағдарламасын құру.
24. Қазақстан психологиясындағы тұлғаның өсуі және психологиядағы өзгерістер мәселесін теориялық және практикалық талдау.
25. Тұлғаның дамуы мен психологиялық өзгерістерін Қазақстан психолог ғалымдарының еңбегінде талдау.

Ұсынылатын әдебиеттер:

Негізгі:

1. Кулагина И.Ю., Коллюцкий В.Н. Возрастная психология: Полненный жизненный цикл развития человека [Текст]. Учебное пособие для студентов высших учебных заведений. 2-е изд. – М.: ТЦ Сфера, 2008. – 464с. ISBN 978-5-89145-075-2
- 2..Выготский Л.С. Развитие высших психических функций. // Собр. соч. В 6-ти тт. Т.3. - М., 2013.
- 3.Психологические исследования личности: история, современное состояние, перспективы. Сер. «Труды Института психологии РАН» — М., 2016.
4. [Асмолов](#) А.Г. Психология личности. Культурно-историческое понимание развития человека. [Академия](#), Россия;-2019 г.-448 с.
5. Гришина Н.В.Психология личности.Пребывание в изменении Изд;СПбГУ- 2019 г.-576 с.
6. Вербицкий А.А. Вербицкий А.А., Бакшаева Н.А. Психология мотивации студентов: учебное пособие. - Издательство: Логос, 2020. –182 с.
- 7.Кокурина И.Г. Методы изучения мотивации личности: Опыт исследования личностно-смыслового аспекта мотивации. - М., 2019. - С. 12-75.
- 8.Маркова А.К. Психология профессионализма. -М., 1996.-308 с.
- 10Деркач А.А. Акмеологические основы становления психологической и профессиональной зрелости. -М., 2018.~136с.
11. Климов Е.А. Развивающийся человек в мире профессий. -Обнинск, 2013.-56с.
12. Таубаева Ш.Т., Лактионова С.Н. Педагогическая инноватика как теория и практика нововведений в системе образования: научный фонд и перспективы развития. – Алматы: Научно-издательский центр «Ғылым, 2001. - Книга 1. – С. 200.
13. Chemolli E., Gagne M. Evidence Against the Continuum Structure Underlying Motivation Measures Derived From Self-Determination Theory // Psychological Assessment. 2014. V. 7. P. 1–10.
- 14.Болотова В.Д. Разработка стимулирующей модели персонала предприятия // Наука и бизнес: проблемы и перспективы развития предпринимательской деятельности: сборник статей международной научно-практической конференции.– Издательство: Общество с ограниченной ответственностью «Аэтерна». Уфа, 2016. – с. 20-24.
15. С.М. Жақыпов Психологическая структура процесса обучение / С.М. Жақыпов – Алматы: Қазақ университеті, 2004. – 312 с
- 16.Бердібаева С.Қ. Тұлға психологиясы. А, Қазақ университеті, 2016, 203 б.
17. Дерби Э.: Психология управления изменениями: Семь главных правил; -ЭксмоРДЦ;- М.2020 г.-200стр.
18. [Кови, С. Р.](#) Семь навыков высокоэффективных людей: Мощные инструменты развития личности = The 7 Habits of Highly Effective People: Restoring the Character Ethic / Стивен Р. Кови. — М. : [Альпина Паблишер](#), 2023. — 374 с. — ISBN 978-5-9614-1828-6.
19. Прохазка Дж.: Психология позитивных изменений.Изд.: [МИИФ](#)-2013г.-352 стр.

20. Журавлева Н. А. Психология социальных изменений. Ценностный подход
Редактор: Сарыева Т. А. Издательство: Институт психологии РАН,
2013 г. Подробнее: <https://www.labyrinth.ru/books/404068/>

Интернет-ресурсы:

1. <http://www.psychology.ru>
2. <http://www.flogiston.ru>
3. <http://www.colorado.edu/VCRsearch/integrity/humanresearch/CITI.htm>
4. CyberBear (<http://cyberbear.umt.edu>)
5. <http://www.umt.edu/psych/>